

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2002-2003

6 DECEMBER 2002

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 55 van het Wetboek van Strafvordering ten einde de aanwijzing mogelijk te maken van verschillende onderzoeksrechters in één dossier

(Ingediend door de heer Josy Dubié)

TOELICHTING

Artikel 55, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering belast de onderzoeksrechter met de leiding en het gezag over het gerechtelijk onderzoek. Een gerechtelijk onderzoek wordt dus maar door één onderzoeksrechter gevoerd.

Soms kan dat problemen geven: het kan voor één magistraat moeilijk zijn een bijzonder complex of omvangrijk dossier te blijven beheersen. Als de onderzoeksrechter wordt gewraakt, wordt het allemaal nog moeilijker.

De mogelijkheid om meerdere onderzoeksrechters te belasten met één gerechtelijk onderzoek biedt bovendien nog andere voordelen:

— bij afwezigheid van een magistraat (ziekte, verlof, ...) wordt een door meerdere rechters behandeld dossier beter gevolgd; hetzelfde geldt als de betrokken onderzoeksrechter vertrekt omdat zijn mandaat eindigt, hij in een ander ambt wordt benoemd of met pensioen gaat;

— jongere collega's kunnen beter worden opgeleid;

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2002-2003

6 DÉCEMBRE 2002

Proposition de loi modifiant l'article 55 du Code d'instruction criminelle en vue de permettre la désignation de plusieurs juges d'instruction dans un même dossier

(Déposée par M Josy Dubié)

DÉVELOPPEMENTS

L'article 55, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle confie au juge d'instruction la direction et l'autorité de l'enquête dont il a la charge. Il s'ensuit qu'une instruction n'est menée que par un seul magistrat.

Or, dans certains cas, cela peut poser un problème: si le dossier est très complexe, s'il est particulièrement volumineux, il peut être mal aisé pour un seul magistrat d'en garder la maîtrise. La situation devient plus difficile encore en cas de procédure en récusation dirigée contre le juge d'instruction.

La possibilité de désigner plusieurs juges dans le cadre d'une même instruction présente, en outre, les avantages suivants:

— le dossier traité par plusieurs juges serait mieux suivi en cas d'absence d'un magistrat (maladie, vacances,...) comme en cas de départ du titulaire du dossier pour cause de fin de mandat, de nomination à d'autres fonctions, de départ à la retraite;

— il faciliterait également la formation des plus jeunes collègues;

— zo is te voorkomen dat de media hun aandacht al te zeer op de persoon van de onderzoeksrechter toespitsen eerder dan op het gerechtelijk onderzoek.

Ten slotte heeft dit systeem geen gevolgen op budgettair vlak, noch wat de gerechtelijke achterstand betreft.

In navolging van Frankrijk en Zwitserland stellen wij dus voor het Wetboek van strafvordering te wijzigen (artikel 55) zodat de voorzitter van de rechtbank meerdere onderzoeksrechters kan aanwijzen om de eerste bij te staan.

Die aanwijzing kan geschieden op initiatief van de voorzitter of op verzoek van de onderzoeksrechter: de onafhankelijkheid van deze laatste blijft dus gewaarborgd. Alle magistraten (die samen belast zijn met het dossier) krijgen dezelfde bevoegdheden — die bij het ambt horen —, zodat elk van hen afzonderlijk de nodige onderzoekshandelingen kan verrichten (beschikkingen, mandaten, handelingen van de gerechtelijke politie, verslag aan de raadkamer, enz.).

Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Deze wet moet in beide kamers worden behandeld.

Artikel 2

Artikel 55 van het Wetboek van strafvordering wordt aangepast: het artikel bepaalt voortaan duidelijk dat het gerechtelijk onderzoek wordt geleid door een onderzoeksrechter en niet door de onderzoeksrechter.

Aan artikel 55 van het Wetboek van strafvordering wordt een derde lid toegevoegd, dat het de voorzitter van de rechtbank mogelijk maakt een of meerdere onderzoeksrechters aan te wijzen die de eerste bijstaan. Dat lid bepaalt voorts dat elke rechter dezelfde bevoegdheden heeft, namelijk de bevoegdheden die horen bij het ambt van onderzoeksrechter.

*
* *

— il éviterait la focalisation des médias sur la personne d'un juge d'instruction en particulier plutôt que sur la fonction d'instruction.

Enfin, ce système n'aura aucune incidence budgétaire ni de conséquences sur l'arriéré judiciaire.

Nous proposons, ainsi, à l'instar de ce qui existe en France et en Suisse, de modifier le Code d'instruction criminelle (article 55) pour permettre au président du tribunal de désigner plusieurs juges d'instruction pour assister le premier saisi.

Une telle désignation serait faite d'office par le président ou à la demande du juge d'instruction: l'indépendance de ce dernier serait donc garantie. Tous les magistrats (co-titulaires du dossier) auraient des pouvoirs identiques — ceux dévolus à la fonction —, ce qui permettrait à chacun d'accomplir seul valablement les actes d'instruction (ordonnances, mandats, actes de police judiciaire, rapport en chambre du conseil, etc.).

Commentaire des articles

Article 1er

Il s'agit d'une modification législative soumise au bicaméralisme.

Article 2

L'article 55 du Code d'instruction criminelle est adapté afin qu'il précise que l'instruction est menée par un juge d'instruction et non par le juge d'instruction.

Un troisième alinéa est ajouté à l'article 55 du Code d'instruction criminelle afin de prévoir la possibilité pour le président du tribunal de désigner un ou plusieurs juges d'instruction pour assister le premier saisi. Cet alinéa précise que chacun des juges dispose des mêmes pouvoirs, soit ceux attachés à la fonction de juge d'instruction.

Josy DUBIÉ.

*
* *

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 55 van het Wetboek van Strafvordering worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het tweede lid worden de woorden «van de» vervangen door de woorden «van een»;

2° het artikel wordt aangevuld met het volgende lid:

«Zo het gerechtelijk onderzoek zulks vereist, kan de voorzitter van de rechtbank op eigen initiatief of op verzoek van de geadieerde onderzoeksrechter, een of meer andere onderzoeksrechters aanwijzen om de eerste bij te staan. In dat geval kan elk van die magistraten rechtsgeldig de handelingen verrichten die deel uitmaken van de bevoegdheden verbonden aan het ambt van onderzoeksrechter.»

29 oktober 2002.

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

À l'article 55 du Code d'instruction criminelle sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 2, le mot «du» est remplacé par le mot «d'un».

2° le même article est complété par un alinéa 3, rédigé comme suit:

«Lorsque les nécessités de l'instruction le requièrent, le président du tribunal peut, d'initiative ou sur la demande du juge d'instruction saisi, désigner un ou plusieurs autres juges d'instruction pour assister le premier. Dans ce cas, chacun des magistrats pose valablement les actes qui relèvent des compétences attachées à la fonction d'instruction.»

29 octobre 2002.

Josy DUBIÉ.